

HARDENER 008 4010

Päiväys: 19.12.2011

Edellinen päiväys: 29.6.2009

1. AINEEN TAI SEOKSEN JA YHTIÖN TAI YRITYKSEN TUNNISTETIEDOT

- 1.1 Tuotetunniste**
1.1.1 Kauppanimi
HARDENER 008 4010
- 1.1.2 Tunnuskoodi**
008 4010
- 1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella**
1.2.1 Käyttötarkoitus
Maalaustyö
Tuotteen kuvaus: Epoksimaalin kovete
- 1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot**
1.3.1 Valmistaja, maahantuoja, muu toiminnanharjoittaja
Tikkurila Oyj
Postiosoite PL 53
Postinumero ja -toimipaikka 01301 VANTAA
Puhelin (09) 857 71
Telefax (09) 8577 6936
- 1.3.4 Käyttöturvallisuustiedotteesta vastaa**
Tikkurila Oyj, Tuoteturvapalvelu, e-mail: productsafety@tikkurila.com
- 1.4 Hätäpuhelinnumero**
1.4.1 Numero, nimi ja osoite
Tikkurila Oyj, Ympäristö ja turvallisuus: (09) 857 71 (arkipäivinä klo 8-16);
Myrkytystietokeskus: (09) 471 977 (24 t/vrk)

2. VAARAN YKSILÖINTI

- 2.1 Aineen tai seoksen luokitus**
67/548/EEC - 1999/45/EC
Xn; R10-20/21-38-41
- 2.2 Merkinnät**
67/548/EEC - 1999/45/EC
Xn Haitallinen
- R-lausekkeet**
R10 Syttyvä.
R20/21 Terveydelle haitallista hengitettynä ja joutuessaan iholle.
R38 Ärsyttää ihoa.
R41 Vakavan silmävaurion vaara.
- S-lausekkeet**
S23D Vältettävä höyryn hengittämistä.
S51 Huolehdittava hyvästä ilmanvaihdosta.
S36/37/39 Käytettävä sopivaa suojavaatetusta, suojakäsineitä ja silmien- tai kasvonsuojainta.
S26 Roiskeet silmistä huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä ja mentävä lääkäriin.
- Sisältää:**
Ksyleeniä ja n-butanolia
- Eräitä valmisteita koskevat erityisvaatimukset**
Sisältää dietyleenitriamiinia. Voi aiheuttaa allergisen reaktion.
- 2.3 Muut vaarat**
Muita vaaroja ei ole tiedossa.

3. KOOSTUMUS JA TIEDOT AINEOSISTA

- 3.2 Seokset**

HARDENER 008 4010

Päiväys: 19.12.2011

Edellinen päiväys: 29.6.2009

Vaaraa aiheuttavat aineosat

CAS-numero	EINECS	Aineosan nimi	Pitoisuus	Luokitus
1330-20-7	215-535-7	Ksyleeni	20 - 50 %	Xn; R10-20/21-38
71-36-3	200-751-6	n-Butanoli	10 - 25 %	Xn; R10-22-37/38-41-67
107-98-2	203-539-1	1-Metoksi-2-propanoli	10 - 25 %	-; R10-67
100-41-4	202-849-4	Etyylibentseeni	5 - 10 %	F, Xn; R11-20
111-40-0	203-865-4	Dietyleenitriamiini	< 1 %	T+; R21/22-26-34-37-43

3.3 Muut tiedot

Katso ylläolevien R- ja H-lausekkeiden täydellinen teksti kohdasta 16.

4. ENSIAPUTOIMENPITEET**4.1 Ensiaputoimenpiteiden kuvaus**

Mikäli ilmenee oireita tai kaikissa epäilyttävissä tapauksissa otettava yhteys lääkäriin.

4.1.2 Hengitys

Liian suurelle liuotepitoisuudelle altistunut henkilö siirretään raittiiseen ilmaan ja pidetään levossa ja lämpimänä. Jos hengitys on vaikeutunut, annetaan tekohengitystä tai happea ja viedään lääkärinhoitoon.

4.1.3 Iho

Tuotteen saastuttamat vaatteet riisutaan. Iho pestään vedellä ja saippualla tai sopivalla ihonpuhdistusaineella. Älä käytä liuottimia tai ohenteita.

4.1.4 Roiskeet silmiin

Poistetaan mahdolliset piilolinssit ja huuhdellaan silmiä välittömästi runsaalla puhtaalla vedellä vähintään 15 minuuttia silmäluomia auki pitäen. Tarvittaessa lääkärinhoitoon.

4.1.5 Nieleminen

Jos on vahingossa nieltä tuotetta, huuhdellaan suu vedellä (vain jos henkilö on tajuissaan) ja otetaan välittömästi yhteyttä lääkäriin. Pidetään henkilö levossa. Ei saa oksennuttaa.

4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset, sekä välittömät että viivästyneet

Terveydelle haitallista hengitettynä ja joutuessaan iholle. Ärsyttää ihoa. Vakavan silmävaurion vaara.

4.3 Mahdollisesti tarvittavaa välitöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet

Ei ole.

5. PALONTORJUNTATOIMENPITEET**5.1 Sammutusaineet****5.1.1 Sopivat sammutusaineet**

Käytetään alkoholia kestäväää vaahtoa, hiilidioksidia, jauhetta tai vesisumua.

5.1.2 Sammutusaineet, joita ei pidä käyttää turvallisuussyistä

Sammutukseen ei tule käyttää voimakasta vesisuihkua.

5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat

Palossa muodostuu tiheää, mustaa savua. Hajoamistuotteille altistuminen voi aiheuttaa vaaraa terveydelle. Sopiva hengityssuojain voi olla tarpeen.

5.3 Palontorjuntaa koskevat ohjeet

Jäähdytetään paloalueella olevia suljettuja astioita vedellä. Estetään sammutusvesien pääsy viemäriin tai vesistöihin.

6. TOIMENPITEET ONNETTOMUUSPÄÄSTÖISSÄ**6.1 Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa**

Tupakointi, kipinöivät työt, hitsaus tms. vahinkopaikan läheisyydessä keskeytettävä välittömästi. Vältettävä liuotehöyryjen hengittämistä ja huolehdittava alueen tuuleuksesta. Noudata kohdissa 7 ja 8 annettuja ohjeita henkilönsuojaimista.

6.2 Ympäristöön kohdistuvat varotoimet

Tuotetta ei saa päästää viemäriin, vesistöön eikä maaperään.

HARDENER 008 4010

Päiväys: 19.12.2011

Edellinen päiväys: 29.6.2009

- 6.3 Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet**
Vuotanut neste imeytetään hiekkaan tms. imevään materiaaliin. Jätteet kerätään ongelmajätteenä hävittämistä varten. Likaantunut alue pestään emäksisellä pesuliuksella, välttä luottimien käyttöä.
- 6.4 Viittaukset muihin kohtiin**
Katso myös kohdasta 13 ohjeet jätteiden käsittelystä.

7. KÄSITTELY JA VARASTOINTI

- 7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet**
Liuotehöyryt ovat ilmaa raskaampia ja voivat muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen. Liian korkeiden liuotehöyrypitoisuuksien muodostuminen estämiseksi käyttöpaikalle järjestetään riittävä ilmanvaihto. Tupakointi, avotulen teko, kipinöivät työt ja hitsaus käyttöpaikan lähistöllä on kielletty. Suojataan lämmönlähteiltä. Ruiskumaalauslaitteiston, sekoitusastioiden ym. maadoituksesta maadoitusjohtimin tulee huolehtia staattisen sähkön muodostumisen estämiseksi. Käytettävä kipinöimättömiä työkaluja. Käsittely järjestetään siten, että ihokosketus tuotteeseen ja roiskeet silmiin voidaan välttää. Vältettävä höyryn, ruiskutussumun ja hiontapölyn hengittämistä. Syöminen, juominen ja tupakointi kielletty tuotetta käsiteltäessä.
- 7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet**
Varastoidaan kuivassa, hyvin tuulettuvassa viileässä paikassa, erossa lämmönlähteistä ja suorasta auringonvalosta. Eristettävä sytytyslähteistä. Tupakointi kielletty. Säilytetään erillään hapettavista aineista sekä vahvoista emäksistä ja hapoista. Pakkaus pidetään tiiviisti suljettuna.
- 7.3 Erityinen loppukäyttö**
Ei ole.

8. ALTISTUMISEN EHKÄISEMINEN JA HENKILÖNSUOJAIMET

- 8.1 Valvontaa koskevat muuttujat**
- 8.1.1 HTP-arvot**
Ksyleeni	50 ppm (8 h)
iho	100 ppm (15 min)
Etylibentseeni	50 ppm (8 h)
iho	200 ppm (15 min)
n-Butanoli	50 ppm (8 h)
iho	75 ppm (15 min)
1-Metoksi-2-propanoli	100 ppm (8 h)
iho	150 ppm (15 min)
Dietylenitriamiini	1 ppm (8 h)
iho	3 ppm (15 min)
- 8.1.2 Muut tiedot**
HTP = Haitalliseksi tunnetut pitoisuudet 2009
Iho = Aine voi imeytyä ihon läpi.
Etylibentseeni: biologinen raja-arvo 5,2 mmol/l, virtsan mantelihappopitoisuus, työvuoron päätyttyä työviikon tai altistumisjakson loputtua.
- 8.2 Altistumisen ehkäiseminen**
- 8.2.1 Tekniset torjuntatoimenpiteet**
Huolehdittava työpisteen riittävästä tuuletuksesta. Jos yleisilmanvaihto ei ole riittävä, on järjestettävä tehokas kohdepoisto tai, jos mahdollista, suoritettava työ ruiskumaalauskaapissa tai vastaavassa tarkoitukseen suunnitellussa tilassa. Mikäli tämä ei riitä pitämään epäpuhtauksien pitoisuuksia riittävän alhaisina, on käytettävä sopivaa hengityksensuojainta.
- 8.2.2 Henkilökohtaiset suojatoimenpiteet**
- 8.2.2.1 Hengityksensuojaus**
Jos ilmanvaihto käyttöpaikalla on riittämätön, on käytettävä puoli- tai kokonaamaria varustettuna A-tyyppin kaasunsuodattimella (ruskea), hionnassa P2 -tyypin hiukkassuodattimella. Yhtäjaksoisessa pitkäaikaisessa työssä suositellaan käytettäväksi moottorikäyttöistä puhallinsuojainta tai eristävää suojainta (raitisilma- tai paineilmahuppua tms.).

HARDENER 008 4010

Päiväys: 19.12.2011

Edellinen päiväys: 29.6.2009

8.2.2.2 Käsiensuojaus

Käytettävä suojakäsineitä.

Suojavoitteet voivat auttaa suojaamaan kemikaalille alttiina olevia ihoalueita, mutta niitä ei saa käyttää, jos kemikaalia on jo joutunut iholle.

Suojakäsineet tulee vaihtaa säännöllisesti sekä aina kun ne ovat vahingoittuneet. Noudata käsinevalmistajan antamia ohjeita käsineiden käytöstä, säilyttämisestä, huollosta ja vaihtamisesta. Sopiva suojakäsine materiaali on esim:

nitriilikumi (roiskesuojaksi),
butyylikumi (roiskesuojaksi),
monikerroslaminaatti (läpäisy aika > 480 min.)
PVC- tai luonnonkumihanskoja ei suositella.

8.2.2.3 Silmien tai kasvojen suojaus

Käytetään silmien- tai kasvonsuojainta.

8.2.2.4 Ihonsuojaus

Käytettävä tarkoitukseen sopivaa suojavaatetusta.

Tarvittaessa käytetään antistaattista suojavaatetusta, joka on valmistettu luonnonkuidusta tai lämpöä kestävästä tekokuidusta.

9. FYSIKAALISET JA KEMIAALLISET OMINAISUUDET**9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot****9.1.1 Olomuoto**

Viskoosi neste, voimakas haju

9.1.6 Kiehumispiste ja kiehumisalue 118 °C *)

9.1.7 Leimahduspiste 25 °C

9.1.10 Räjähdysominaisuudet

9.1.10.1 Alempi räjähdysraja 1,0 til-% **)

9.1.10.2 Ylempi räjähdysraja 7,0 til-% **)

9.1.11 Höyrynpaine 0,7 kPa (20 °C) **)

9.1.13 Suhteellinen tiheys 0,95

9.1.14 Liukoisuus (liukoisuudet)

9.1.14.1 Vesiliukoisuus Ei liukene

9.2 Muut tiedot

Suhteellinen haihtuvuus (BuAc=1) : 0,76 **)

*) = n-Butanoli, **) = Ksyleeni

10. STABIILISUUS JA REAKTIIVISUUS**10.1 Reaktiivisuus**

Katso kohta 10.5.

10.2 Kemiallinen stabiilisuus

Stabiili suositelluissa säilytys- ja käsittelyolosuhteissa (katso kohta 7).

10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus

Katso kohta 10.5.

10.4 Vältettävät olosuhteet

Liutehöyryt voivat suljetussa tai huonosti tuulettuvassa tilassa muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen. Korkeissa lämpötiloissa saattaa vapautua haitallisia hajoamistuotteita.

10.5 Yhteensopimattomat materiaalit

Säilytetään erillään hapettavista aineista sekä vahvoista emäksistä ja hapoista.

10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet

Palaessa ja korkeassa lämpötilassa saattaa vapautua haitallisia hajoamistuotteita, kuten hiilimonoksidia, hiilidioksidia, savua, typen oksideja jne.

HARDENER 008 4010

Päiväys: 19.12.2011

Edellinen päiväys: 29.6.2009

11. MYRKYLLISYYTEEN LIITTYVÄT TIEDOT

- 11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista**
Tuotteelle ei ole tehty toksikologisia testejä.
- 11.1.2 Ärsyttävyyys ja syövyttävyyys**
Tuote sisältää butanolia, joka aiheuttaa vakavan silmävaurion vaaran.
- 11.1.3 Herkistyminen**
Sisältää dietyleenitriamiinia. Voi aiheuttaa allergisen reaktion jo herkistyneille ihmisille
- 11.1.8 Muut terveysvaikutuksiin liittyvät tiedot**
Hengitysaltistus: Pitkäaikainen altistuminen tuotteesta haihtuville liuotehöyryille suurina pitoisuuksina voi aiheuttaa hengityselimien ja limakalvojen ärsytystä sekä vaikuttaa haitallisesti munuasiin, maksaan ja keskushermostoon. Oireita tästä voivat olla päänsärky, huimaus, väsymys, lihasheikkous, uneliaisuus ja ääritapauksissa tajunnan menetys.
Ihokosketus: Toistuva ja pitkäaikainen ihokosketus poistaa ihoa suojaavan rasvakerroksen ja aiheuttaa ärsytysihottumaa ja imeytymistä ihon läpi. Roiskeet ärsyttävät silmiä.
Nieleminen: Nieleminen voi aiheuttaa pahoinvointia, ripulia ja oksentelua.

12. TIEDOT VAARALLISUUDESTA YMPÄRISTÖLLE

- 12.1 Myrkyllisyys**
- 12.1.1 Myrkyllisyys vesieliöille**
Ei merkityksellistä tietoa.
- 12.2 Pysyvyys ja hajoavuus**
- 12.2.1 Biologinen hajoavuus**
Ei merkityksellistä tietoa.
- 12.3 Biokertyvyys**
Ei merkityksellistä tietoa.
- 12.4 Liikkuvuus maaperässä**
Ei tiedossa.
- 12.5 PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset**
Ei tiedossa.
- 12.6 Muut haitalliset vaikutukset**
Tuotetta ei ole luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi. Tuotteelle ei ole tehty ekotoksikologisia testejä. Maalituotteita tulee aina käsitellä huolellisesti, eikä niitä saa päästää maaperään, viemäriin tai vesistöön.

13. JÄTTEIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT

- 13.1 Jätteiden käsittelymenetelmät**
Hävitettävä tuote:
Jätteet kerätään ja hävitetään voimassa olevan ympäristölainsäädännön, -lupien ja paikallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti. Nestemäinen jäte tulee toimittaa ongelmajätteiden keräilypisteeseen tai muualle vastaavaan paikkaan ongelmajätteenä käsiteltäväksi. Nestemäisen jätteen EWC jättekoodi esim. 08 01 11 (maali- ja lakkajätteet, jotka sisältävät orgaanisia liuottimia tai muita vaarallisia aineita). Liuotinvapaa, kovettunut maali- ja maalausjäte voidaan yleensä toimittaa kaatopaikalle.
Pakkausjäte:
Tyhjat, kuivat myyntipakkaukset voidaan toimittaa järjestettyyn pakkausten kierrätykseen tai tällaisen mahdollisuuden puuttuessa yleiselle kaatopaikalle.

14. KULJETUSTIEDOT

- 14.1 YK-numero** 1263
- 14.2 Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi** maalin kaltainen aine
paint related material

HARDENER 008 4010

Päiväys: 19.12.2011

Edellinen päiväys: 29.6.2009

14.3	Kuljetuksen vaaraluokka	3
14.4	Pakkausryhmä	III
14.5	Ympäristövaarat	
	Tuotetta ei ole luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi kuljetussäännösten mukaan.	
14.6	Erityiset varotoimet käyttäjälle	
	Ei tiedossa.	
14.7	Kuljetus irtolastina MARPOL 73/78 -sopimuksen II liitteen ja IBC-säännösten mukaisesti	
	Ei tiedossa.	
14.8	Muita tietoja	
	EmS: F-E,S-E	

15. LAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

- 15.1** **Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys- ja ympäristösäännökset tai -lainsäädäntö**
Ei tiedossa.
- 15.2** **Kemikaaliturvallisuusarviointi**
Ei ole tehty.

16. MUUT TIEDOT

- 16.5** **Kohdissa 2 ja 3 mainittujen R-lausekkeiden ja/tai vaaralausekkeiden (H-lausekkeiden) koko teksti**
R10	Syttävää.
R11	Helposti syttävää.
R20	Terveydelle haitallista hengitettynä.
R20/21	Terveydelle haitallista hengitettynä ja joutuessaan iholle.
R21/22	Terveydelle haitallista joutuessaan iholle ja nieltynä.
R22	Terveydelle haitallista nieltynä.
R26	Erittäin myrkyllistä hengitettynä.
R34	Syövyttävää.
R37/38	Ärsyttää hengityselimiä ja ihoa.
R38	Ärsyttää ihoa.
R41	Vakavan silmävaurion vaara.
R43	Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
R67	Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.
- 16.8** **Lisätiedot**
Tämä käyttöturvallisuustiedote on laadittu asetuksen (EY) N:o 1907/2006 (REACH) liitteen II (EU) N:o 453/2010 mukaisesti.
Tiedot perustuvat tämänhetkiseen tietämykseen ja voimassaoleviin kansallisiin ja EU-säädöksiin.
Käyttöturvallisuustiedote antaa ohjeita tuotteen turvalliseen käyttöön ja käsittelyyn. Sen tietoja ei tule käsittää takuiksi tuotteen teknisistä ominaisuuksista.
Lisätietoja:
Tikkurila Oyj, Tuoteturvapalvelu
Puh. (09) 857 71
Fax (09) 8577 6936
E-mail: productsafety@tikkurila.com

Allekirjoitus

a/niear